

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 579/2024-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Swiss Finance, s. r. o. v likvidácii**, Hattalova 12, Bratislava, IČO 35 823 976, zastúpenej BOHUNICKÝ & Co. s.r.o., Lermontovova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-6Cb/2/2008 (pôvodne Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cb/2/2008) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-6Cb/2/2008 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. PN-6Cb/2/2008 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **8 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 579/2024-20 z 19. novembra 2024 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú

13. mája 2024, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PN-6Cb/2/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) (pôvodne Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cb/2/2008). Súčasne žiada prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie 40 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka v napadnutom konaní vystupuje v procesnom postavení žalobkyne domáhajúcej sa zaplata zmluvnej pokuty vo výške 2 655 513,50 eur s príslušenstvom voči žalovanému SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a.s., Winterova 29, Piešťany, IČO 34 144 790 (ďalej len „žalovaný“). Napadnuté konanie bolo začaté 20. februára 2004 na základe žaloby podanej právnym predchodcom s'ťažovateľky CKSK, a.s., Boženy Němcovej 15, Bratislava, IČO 35 710 136 (ďalej len „právny predchodca s'ťažovateľky“). Uznesením okresného súdu č. k. 11Cb/5/2004-42 zo 7. decembra 2004 súd rozhodol o zastavení konania, a to napriek tomu, že právny predchodca s'ťažovateľky vzal žalobu späť v inej právnej veci. Po podaní odvolania právnym predchodcom s'ťažovateľky súd uznesením č. k. 11Cb/5/2004-42 z 13. októbra 2005 zrušil uvedené uznesenie o zastavení konania. Na základe návrhu právneho predchodcu s'ťažovateľky z 25. júna 2006 okresný súd uznesením č. k. 11Cb/5/2004-74 z 19. septembra 2006 pripustil, aby z konania vystúpil doterajší žalobca a na jeho miesto vstúpila s'ťažovateľka. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 21Cob/361/2006-102 z 31. januára 2007, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o pripustení zmeny účastníka konania.

3. Žalovaný navrhol zastavenie konania 10. októbra 2006 a následne aj 4. mája 2007. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 2. októbra 2007, ktoré bolo odročené na 29. november 2007 a ďalej na 6. december 2007; pojednávanie uskutočnené 6. decembra 2007 bolo odročené na neurčito. Žalovaný podal 14. decembra 2007 na okresnom súde námietku zaujatosti a 25. januára 2008 navrhol prerušiť konanie. O návrhu na prerušenie konania rozhodol okresný súd po dvoch rokoch od jeho podania, a to uznesením č. k. 6Cb/2/2008-456 zo 4. marca 2010, ktorým návrh na prerušenie konania zamietol. Proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania žalovaný podal odvolanie 24. marca 2010, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 21Cob/213/2010-768 z 30. júna 2010 tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu.

4. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 4. júna 2008, 25. júna 2008 a 14. júla 2008.

5. O návrhu žalovaného na vydanie predbežného opatrenia okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 6Cb/2/2008 z 22. júla 2008 tak, že návrh zamietol. Proti tomuto uzneseniu žalovaný podal 19. augusta 2008 odvolanie.

6. Na pojednávaní 5. novembra 2008 okresný súd vyhlásil rozsudok sp. zn. 6Cb/2/2008 z 5. novembra 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 5. novembra 2008“), proti ktorému žalovaný podal odvolanie 22. decembra 2008. Krajský súd o odvolaní rozhodol uznesením

č. k. 21Cob/48/2009-691 tak, že zrušil rozsudok okresného súdu z 5. novembra 2008 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Od vrátenia veci súd vo veci samej opätovne nerozhodol.

7. Žalovaný 10. júla 2009 namietal zaujatosť zákonného sudcu (k námietke sa zákonný sudca vyjadril 22. júla 2009), ktorej však krajský súd nevyhovел a zákonného sudcu z konania nevytlúčil.

8. Sťažovateľka 10. októbra 2009 urgovala súd, aby nariadil pojednávanie, a 21. septembra 2010 podala sťažnosť na prieťahy v konaní. O vybavení sťažnosti bola upovedomená 18. októbra 2010.

9. Žalovaný podal okresnému súdu opakované podnety na riešenie predbežnej otázky, a to podaniami doručenými súdu 11. októbra 2010 a 18. októbra 2010, a opakovane navrhol prerušenie konania 27. októbra 2009 a 23. novembra 2009.

10. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 5. mája 2011, pričom následne bolo odročené na neurčito. Nasledujúce pojednávanie prebehlo 14. októbra 2011 a bolo odročené na 9. november 2011. Termín pojednávania pôvodne nariadený na 16. december 2011 bol odročený na 13. január 2012; toto pojednávanie bolo napokon zrušené. Sťažovateľka podala 24. apríla 2012 žiadosť o nariadenie pojednávania a okresný súd 26. júna 2012 zrušil pojednávanie nariadené na 28. jún 2012.

11. Okresný súd rozhodol o zamietnutí návrhu na prerušenie konania uznesením č. k. 6Cb/2/2008-1133 z 15. januára 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 15. januára 2013“).

12. Žalovaný podal 19. septembra 2012 a 11. októbra 2012 námietku zaujatosti, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 31Ncb/7/2012-1126 z 19. októbra 2012 tak, že sudca nie je vylúčený.

13. Sťažovateľka podala 5. novembra 2013 krajskému súdu urgenciu so žiadosťou o urýchlené rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti uzneseniu okresného súdu z 15. januára 2013. Krajský súd uznesením č. k. 31Cob/18/2013-1230 z 19. decembra 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 19. decembra 2013“) potvrdil uznesenie okresného súdu z 15. januára 2013. Proti uzneseniu krajského súdu z 19. decembra 2013 žalovaný podal 31. januára 2014 dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3Obdo/24/2014 z 27. mája 2015 odmietol.

14. Sťažovateľka podala opätovné žiadosti o nariadenie pojednávania 28. januára 2014 a 27. augusta 2015. Po nečinnosti zo strany okresného súdu podala 5. novembra 2015 sťažnosť na nečinnosť súdu a prieťahy v konaní. O vybavení sťažnosti bola upovedomená 11. decembra 2015 a okresný súd 9. decembra 2015 nariadil pojednávanie na 25. január 2016. Žalovaný podal 21. januára 2016 podnet na podanie návrhu na disciplinárne konanie proti zákonnému sudcovi. Následne sa sťažovateľka obrátila na okresný súd so žiadosťou o nariadenie pojednávania 9. mája 2016; pojednávanie sa konalo 6. júna 2016. Žalovaný opäť namietal zaujatosť sudcu 28. júla 2016.

15. Predmetom ďalšieho postupu v napadnutom konaní bolo rozhodovanie o vykonaní znaleckého dokazovania. Sťažovateľka na návrh žalovaného na vykonanie znaleckého dokazovania reagovala vo vyjadrení doručenom súdu 5. septembra 2016 tak, že žiadala tento návrh zamietnuť. Následne 7. novembra 2016 znovu žiadala okresný súd o nariadenie pojednávania.

16. Okresný súd uznesením č. k. 6Cb/2/2008-1143 zo 6. júna 2017 zamietol sťažnosť sťažovateľky zo 4. januára 2017 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 6Cb/2/2008 zo 6. decembra 2016 o nariadení znaleckého dokazovania. Súdny znalec 14. júla 2017 požiadal súd o predloženie originálov sporných a porovnávacích písomností a podpisov; okresný súd doručil znalcovi spisový

materiál 19. októbra 2017. Znalec požiadal 28. novembra 2017 sťažovateľku o predloženie listín a ukážok podpisov. V rovnaký deň znalec oznámil súdu, že súdny spis neobsahuje originály písomností a podpisov, a preto nie je možné vypracovať znalecký posudok. Zároveň požiadal o predloženie relevantných ukážok originálov podpisov. Sťažovateľka reagovala na žiadosť znalca 13. decembra 2017. Znalec oznámil súdu 14. januára 2018, že nie je možné vypracovať znalecký posudok z dôvodu nepredloženia požadovaného spisového materiálu. Následne okresný súd túto skutočnosť oznámil sporovým stranám 25. januára 2018. Žalovaný 20. februára 2018 oznámil súdu, že trvá na znaleckom dokazovaní a sťažovateľka okresnému súdu predložila 7. marca 2018 odborné vyjadrenie a znalecký posudok expertízneho ústavu. Okresný súd 21. júna 2018 vyzval sťažovateľku na oznámenie dispozície s porovnávacím materiálom na vykonanie znaleckého dokazovania. Znalec požiadal 24. augusta 2018 súd o zrušenie ustanovenia za znalca. Okresný súd rozhodol o zrušení uznesenia (pod č. k. 6Cb/2/2008-1146 zo 7. júna 2017) o nariadení znaleckého dokazovania až po urgencii sťažovateľky, a to uznesením sp. zn. 6Cb/2/2008 zo 6. septembra 2018.

17. Sťažovateľka zároveň ešte 3. apríla 2018 požiadala okresný súd o urýchlené nariadenie pojednávania a 15. mája 2018 podala sťažnosť na nečinnosť súdu v napadnutom konaní, o ktorej vybavení bola informovaná 20. júna 2018. Ďalšie žiadosti o nariadenie pojednávania sťažovateľka podala 10. júla 2018 a 12. februára 2019. Zároveň 18. septembra 2018 okresný súd žiadala o urýchlené vydanie rozhodnutia vo veci znaleckého dokazovania.

18. Okresný súd 13. mája 2019 predvolal sporové strany na pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 13. septembra 2019; tento termín pojednávania bol napokon súdom zrušený a odročený na 13. november 2019. Ani pojednávanie 13. novembra 2019 sa neuskutočnilo, okresný súd pojednávanie zrušil a odročil ho na 7. február 2020. Po jeho uskutočnení bolo pojednávanie odročené na 3. apríl 2020 a v nasledujúcom období až do septembra 2022 súd nariadil a zrušil celkovo 11 pojednávanií.

19. Žalovaný podal 30. mája 2022 námietku zaujatosti, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 32Ncb/5/2022-1884 z 9. júna 2022 tak, že sudcu vylúčil z ďalšieho konania a rozhodovania. V dôsledku tejto skutočnosti bolo zrušené pojednávanie pôvodne nariadené na 22. september 2022 a žalovaný požiadal 24. februára 2023 o nariadenie nového pojednávania.

20. Ústavný súd dopytom prostredníctvom informačnej kancelárie okresného súdu zistil, že vo veci boli zároveň nariadené pojednávania na 13. jún 2024 (to bolo odročené z dôvodu nedostavenia sa žiadnej zo sporových strán) a na 6. september 2024 (tento termín bol zrušený zo zdravotných dôvodov na strane zákonnej sudkyne).

21. Pred vydaním tohto nálezu bolo tiež dopytom prostredníctvom informačnej kancelárie okresného súdu zistené, že o žalobe sťažovateľky súd nerozhodol. Súd nariadil pojednávanie na 20. marec 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľky

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej v bode 1 označených práv nesprávnou organizáciou práce konajúcich sudcov a neefektívnym dokazovaním prameniácim v ich odbornej

neprípravenosti. Priet'ahy v prejednávanej veci považuje za neodôvodnené a v podmienkach rozhodovacej praxe výnimočné a netolerovateľné.

23. Sťažovateľka sa zaoberá aj jednotlivými kritériami, ktoré ústavný súd berie do úvahy pri rozhodovaní o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. K zložitosti veci uvádza, že rozhodovanie o zaplatení zmluvnej pokuty môže za istých okolností vykazovať určitý stupeň zložitosti, no doterajší priebeh napadnutého konania nemožno pripísať jeho faktickej náročnosti. Z hľadiska právnej náročnosti dôvodí, že predmet konania spadá pod bežnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Vylučuje negatívny dopad svojho konania na dĺžku trvania napadnutého konania a poukazuje na jej opakované žiadosti a urgencie, ktorými sa usilovala urýchliť priebeh konania. Do pozornosti ústavného súdu dáva nehospodárny postup súdu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

24. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/1126/2024 doručenom ústavnému súdu 23. decembra 2024 konštatuje prítomnosť priet'ahov v konaní, a to vzhľadom na celkovú dĺžku konania. Po stručnom opise priebehu konania, poukazujúc na rozsah spisového materiálu presahujúci dvetisíc strán, označuje vec ako zložitú. Vo vzťahu k priebehu napadnutého konania uvádza, že súd do roku 2020 vo veci konal a do tohto obdobia sa v konaní neobjavujú priet'ahové etapy. Sporadicky sa vyskytujúce obdobia nečinnosti pripisuje objektívnym okolnostiam spočívajúcim v opakovanej potrebe prerozdelenia spisu medzi viacerých sudcov, procesných návrhoch strán sporu a opakovaných námietkach zaujatosti.

25. Okresný súd pripúšťa nečinnosť od začiatku roka 2020 do leta 2022 z dôvodu zavedenia protipandemických opatrení. K činnosti súdu v roku 2023 uvádza, že postupu v konaní bránilo opakované vyžiadanie si spisu zo strany Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

26. Od ústavného súdu žiada, aby nevydal nález v požadovanom rozsahu, resp. aby vydal nález len v rozsahu príkazu konať. K požadovanému finančnému zadost'učineniu uvádza, že toto je neprimerane vysoké a vybočuje z rozhodovacej praxe ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

27. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj so súdom vyhotoveným chronologickým prehľadom konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

28. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

29. Podstata námietok sťažovateľky je založená na tvrdení o opakovane sa vyskytujúcich obdobiach nečinnosti okresného súdu vrátane podstatnej námietky celkovej dĺžky trvania konania, ktoré od podania žaloby trvá už 20 rokov bez toho, aby bola vec právoplatne skončená.

30. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 318/2022).

31. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v civilnom spore, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

32. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

33. Ústavný súd vychádza tiež zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

34. Extrémne prietahy v konaní odôvodňujú odklon od tradičného postupu ústavného súdu, ktorý inak špecificky analyzuje splnenie jednotlivých kritérií právnej a faktickej zložitosti veci, správania účastníkov konania a postupu súdu. V súdnych konaniach, ktorých dĺžka dosahuje dvadsať rokov, potreba hodnotenia jednotlivých kritérií ustupuje do úzadia a do popredia ako rozhodujúci faktor vstupuje samotná excesívna dĺžka konania (m. m. II. ÚS 432/2022).

35. Uvedené neznamená, že ústavný súd rezignuje na pomenovanie substanciálnych fenoménov jednotlivých kritérií, ktoré ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

36. Predmetom napadnutého konania je spor o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške presahujúcej dva milióny eur. Sťažovateľka popiera, že by dĺžka trvania konania mala byť ovplyvnená právnou či skutkovou náročnosťou sporu. Okresný súd síce túto skutočnosť konštatoval, ale neuviedol, v čom presne spočíva právna a skutková náročnosť sporu. Ústavný súd nemohol prihliadnuť na námietku rozsiahlosti spisového materiálu ako dôkazu náročnosti prejednávanej veci, pretože rozsah súdneho spisu a náročnosť konania nie sú definované vzťahom príčiny a následku.

37. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania účastníkov konania, ústavný súd konštatuje, že zo strany sťažovateľky vníma snahu o akceleráciu konania, a to nielen početnými

žiadosťami o nariadenie pojednávania, ale aj podávaním sťažností na priet'ahy v konaní. Sťažovateľka tak prejavovala svoj záujem o konanie a rýchle rozhodnutie súdu. Na strane žalovaného možno uvažovať o čínorodosti, ktorej opodstatnenosť ústavnému súdu neprináleží hodnotiť, ale vo vzťahu ku ktorej musí konštatovať vplyv na dĺžku trvania konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na sedem námietok zaujatosti, štyri návrhy na prerušenie konania, opakujúce sa podnety na riešenie predbežných otázok či viacnásobné žiadosti o odročenie pojednávania.

38. Pokiaľ ide o namietaný postup okresného súdu, ústavný súd dospel po oboznámení sa s predloženým súdnym spisom, ako aj s vyjadreniami účastníkov konania k záveru, že okresný súd nezvolil v napadnutom konaní procesný postup smerujúci sústredene k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty. O tejto skutočnosti svedčí samotný fakt, že konanie nie je ani po viac ako dvadsiatich rokoch právoplatne skončené.

39. Ústavný súd poukazuje na zjavne nesústredený postup rezultujúci do vydania uznesenia o zastavení konania, a to napriek tomu, že žalobca vzal žalobu späť v inej právnej veci. Postup okresného súdu vo veci tohto rozhodovania je charakterizovaný nečinnosťou a v nesústredenom postupe. Odhliadnuc od skutočnosti, že okresný súd vôbec nemal rozhodnúť o zastavení konania, tento o späťvzátí žaloby rozhodoval 9 mesiacov a následne opakovane pochybil aj pri doručovaní uznesenia o zastavení konania. Prirodzene, nezákonné rozhodnutie o zastavení konania nevyhnutne viedlo k zahájeniu odvolacieho konania s negatívnym dopadom na samotnú dĺžku konania.

40. Na dĺžku trvania konania nepriaznivo vplývala aj fáza nariadenia znaleckého dokazovania. Okresný súd pred tým, ako znalecké dokazovanie nariadil, nehodnotil, či na vykonanie znaleckého dokazovania bude k dispozícii potrebný porovnávací materiál. K výzve účastníkom konania na oznámenie, či týmto materiálom disponujú a predložia ho znalcovi, súd pristúpil až 20. augusta 2018, pričom znalecké dokazovania nariadil uznesením v júni 2017. Napokon 6. septembra 2018 zrušil uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania. Z chronologického prehľadu priebehu konania vyplýva, že toto uznesenie bolo dvakrát opravované.

41. Uvažujúc o celkovej dĺžke trvania napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že táto je sama osebe netolerovateľná a závažne zasahuje do sťažovateľkou označených práv. Celková extrémna dĺžka trvania súdneho sporu na súde prvej inštancie výrazne vybočila z rámca požiadavky dosiahnutia konečného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Ničím neospravedliteľným neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k neprimeraným priet'ahom.

42. Ústavný súd k obrane okresného súdu týkajúcej sa opakovaných zmien zákonného sudcu poukazuje na stabilnú judikatúru, podľa ktorej nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu strán v súdnom konaní, a to aj napriek tomu, že nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu (m. m. II. ÚS 264/2013, I. ÚS 20/2021).

43. Odkaz na obmedzenia spojené s pandémiou ochorenia COVID-19 nemožno úplne akceptovať. V čase, keď tieto opatrenia začali (počnúc marcom 2020), napadnuté konanie už trvalo 16 rokov, čo predstavuje zjavne neprimeranú dobu. Tieto okolnosti ústavný súd čiastočne zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení a jeho výške z hľadiska primeranosti a spravodlivosti.

44. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 181 ods. 1 písm. g) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava.

45. Napriek tomu, že prevažná časť prietahov v konaní bola spôsobená ešte v čase existencie Okresného súdu Piešťany, ústavný súd konštatoval, že postupom Okresného súdu Trnava (ktorý je v plnom rozsahu nástupníckym súdom Okresného súdu Piešťany, a to aj pokiaľ ide o zodpovednosť za prietahy) v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

46. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľky svojou nečinnosťou, vo veci konal.

47. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd zistil porušenie označených práv sťažovateľky postupom súdu v napadnutom konaní, pričom toto nie je dosiaľ právoplatne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

48. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

49. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 40 000 eur a uvádza, že dôvodom žiadosti o priznanie primeraného zadost'učinenia je predovšetkým samotná dĺžka konania a napokon aj výška žalovanej sumy presahujúca dva milióny eur.

50. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzal do úvahy extrémnu dĺžku napadnutého konania, ako aj to, o čo sťažovateľke v konaní ide, a to vzhľadom na výšku žalovanej sumy. Z uvedených dôvodov považoval za primerané priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 8 000 eur (bod 3 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

51. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu).

52. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo celkovo predstavuje 713,96 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

53. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu